

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง การบริหารจัดการสถานสงเคราะห์สัตว์
เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม

จัดทำโดย

นายสุทัศน์ ตำนวิเศษกาญจน
งานป้องกันและควบคุมโรค
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐ ๓๔๗๖ ๖๔๑๖ ต่อ ๑๕๓

ความเป็นมา

จากปัญหาสุนัขจรจัดในพื้นที่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย อาทิ สร้างความเดือดร้อน รำคาญ ความไม่ปลอดภัยในชีวิต ความไม่พึงพอใจ และข้อร้องเรียนของประชาชนในพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหา ของชุมชนเมือง ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไข ปัญหาสุนัขจรจัดในพื้นที่ เทศบาลจึงได้ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และทำความเข้าใจ การควบคุมจำนวนประชากรสุนัขจรจัดด้วยวิธีการทำหมันและฉีดยาคุม และการรณรงค์ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาข้อร้องเรียน เหตุ รำคาญ และสร้างความปลอดภัยให้แก่ ประชาชนในพื้นที่ สำหรับแนวคิดในการจัดตั้ง สถานสงเคราะห์สัตว์เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม เพื่อแก้ปัญหาสุนัขจรจัด ซึ่งเป็น ปัญหา ที่กระทบต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงคราม จึงได้ดำเนินการให้สุนัข เหล่านี้ได้รับการดูแลให้อาหาร/ให้การรักษา เมื่อเจ็บป่วย/ฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดต่อ โดยหาสถานที่ให้เหมาะสม ดังนั้น เทศบาลเมืองสมุทรสงครามจึงได้มีแนวคิดในการ สถานสงเคราะห์สัตว์ขึ้น โดยใช้สถานที่บริเวณโรงฆ่าสัตว์เดิม ชุมชนวัดใหญ่ ถนนวิจิตร ภูเก็ต ตำบลแม่กลอง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม

ดังนั้น ปัญหาสุนัขจรจัดจึงเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันในสังคม เพราะในปัจจุบันมีจำนวนสุนัขจรจัดจำนวนมากในชุมชน/ หมู่บ้านและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สุนัขจรจัด จำนวนมากได้ก่อให้เกิดปัญหาที่มี ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมและ สาธารณสุข

สุนัขแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท

๑. สุนัขมีเจ้าของหรือสุนัขที่อยู่ในครัวเรือน หมายถึง สุนัขที่มีผู้รับผิดชอบ ได้รับ การเลี้ยงดูจากเจ้าของบ้านหรือสมาชิกที่อยู่ในครอบครัว ได้แก่ การให้อาหาร การให้ที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพและการรับผิดชอบต่อการกระทำของสุนัขที่ตน เลี้ยงไว้

๒. สุนัขกึ่งจรจัดหรือสุนัขกึ่งมีเจ้าของ หมายถึง สุนัขตามชุมชน ตามท้อง ถนนหรือ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีคนให้อาหารด้วยความสงสาร หรือให้ที่อยู่อาศัย

๓. สุนัขไม่มีเจ้าของ หรือสุนัขจรจัด หมายถึง สุนัขไม่มีเจ้าของ ไม่ได้อยู่ อาศัยภายใน บ้านเรือนและไม่มีเจ้าของดูแลรับผิดชอบ มีความอิสระตามธรรมชาติ ในการดำรงชีวิต

แนวทางและขั้นตอนการดำเนินการ

มีการตราเทศบัญญัติเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม เรื่อง การควบคุมการเลี้ยง หรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากประชาชนโดยตรง และโดย ทางอ้อม ซึ่งถือเป็นเครื่องมือทางกฎหมาย ที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการ ปัญหาสุนัขจรจัด

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์สัตว์เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม

สถานที่ตั้ง บริเวณโรงฆ่าสัตว์เดิม ชุมชนวัดใหญ่ ถนนวิจิตรภูเก็ต ตำบล แม่กลอง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม

กระบวนการบริหารจัดการภายในสถานสงเคราะห์สัตว์ มีดังนี้

๑. มีระบบการบันทึกและเก็บบันทึกข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลทะเบียน ประวัติสัตว์ เช่น ชื่อ หรือตัวเลขกำกับ แห่่งที่มาของสัตว์ที่เข้าและออก ชนิดสัตว์ อายุ เพศ สี และตำหนิประวัติการรักษา และพฤติกรรมสัตว์

๒. ตรวจสอบสุขภาพสุนัขหรือสอบสวนโรคสุนัข เพื่อทำการคัดกรองแยก ประเภท ได้แก่ สุขภาพ แข็งแรง เจ็บป่วย พิการ มีท้อง และเป็นโรค

๓. สัตว์ในสถานสงเคราะห์ทุกตัวควรได้รับการทำหมัน

๔. การจัดสวัสดิภาพสัตว์สำหรับสัตว์แบ่งเป็น

๔.๑ ระยะแรก คือ การรักษาตามอาการหรือฉีดวัคซีนป้องกันโรค และนำไปพักผ่อน หรือรอดู อาการเพื่อให้ผ่านระยะพักเชื้อของโรคพิษสุนัขบ้า อย่างน้อย ๑๔ วัน ก่อนปล่อยเข้าสู่โรงเรือนเพื่อนำไปดูแล

๔.๒ ระยะยาว คือ นำเข้าสู่โรงเรือน เพื่อนำไปดูแล ทั้งนี้ หากสุนัขผ่านระยะพักเชื้อของโรคพิษสุนัขบ้า ภายใน ๑๔ วัน และมีสุขภาพดี ประชาสัมพันธ์ เพื่อหาผู้อุปการะเลี้ยงดู เพื่อลงทะเบียนจำหน่ายออกจากสถานสงเคราะห์

การดูแลสัตว์ในสถานสงเคราะห์สัตว์

การทำความสะอาด การให้อาหารสัตว์และน้ำ แบ่งเป็น ๒ ครั้ง ได้แก่ เวลา ๐๘.๐๐ น. และ ๑๖.๐๐ น.

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

- ๑.นายสุทัศน์ ตำนานวิเศษกาญจน ตำแหน่งสัตวแพทย์ชำนาญงาน
- ๒.นายวินัย ตั้งสมบุญณ์ มีหน้าที่ทำความสะอาดพร้อมให้อาหารสัตว์
- ๓.นางสาวช่อทิพย์ วรรณแจ้ง เจ้าหน้าที่ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์
- ๔.นางสาวลักขณา แดงฉันทน์ เจ้าหน้าที่ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์

การจัดการสิ่งแวดล้อม

การจัดการซากสัตว์ที่เหมาะสมโดยใช้วิธีดังนี้

(๑) การฝังต้องมีพื้นที่เพียงพอ อยู่ในบริเวณน้ำท่วมไม่ถึง และห่างจากแหล่งน้ำ ให้ฝังไว้ใต้ระดับผิวดิน ไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร หรือโรยปูนขาว หรือราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ และกบหลุมคลุมดินให้แน่น เหนือระดับผิวดิน ไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์ไปคุ้ยเขี่ย

(๒) การเผา ให้เผาในที่ที่เหมาะสมและเผาซากหมด

(๓) การทิ้งซากในบ่อทิ้งซาก โดยทำเป็นบ่อซีเมนต์ มีความลึก ห่างจากระดับน้ำใต้ดินไม่น้อยกว่า ๑ เมตร มีฝาซีเมนต์เปิดปิดเมื่อทิ้งซากสัตว์ลงไป แล้วจะเกิดกระบวนการหมัก ใช้เป็นการฆ่าเชื้อและย่อยสลายซากสัตว์

มูลสัตว์ สิ่งปฏิกูล น้ำทิ้ง ต้องผ่านการบำบัด โดยวิธีที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดกลิ่น หรือก่อให้เกิดความรำคาญ ต่อผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียง

ขยะมูลฝอย ต้องรวบรวมไว้ในภาชนะ ซึ่งมีฝาปิด มิดชิด และนำไปกำจัดอย่างเหมาะสม โดยไม่ให้หมักหมม อยู่ในสถานสงเคราะห์สัตว์

มีการรวบรวมน้ำฝน เพื่อไม่ให้ปนกับระบบกำจัดน้ำเสีย

ปลูกต้นไม้ สำหรับให้ร่มเงา ดูดทรัพย์เสี่ยงและป้องกันแสงสว่างในภายนอก ในเวลากลางคืน

การบันทึกข้อมูล

๑. มีระบบการบันทึกและเก็บบันทึกข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลทะเบียนประวัติสัตว์ เช่น ชื่อและ/หรือตัวเลขกำกับ แหล่งที่มาของสัตว์ วันที่เข้าและออกชนิดสัตว์ อายุ เพศ สี และตำหนิประวัติการรักษา และพฤติกรรมสัตว์

๒. การบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงาน ในขั้นตอนที่สำคัญ ในการจัดการสถานสงเคราะห์สัตว์ ที่มีผลต่อสุขภาพ และการควบคุมโรค

๓. เก็บรักษาบันทึกต่างๆ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี ยกเว้นข้อมูลทะเบียนประวัติสัตว์เสี่ยงให้เก็บไว้ตลอดอายุสัตว์เลี้ยง

แบบฟอร์มการขึ้นทะเบียนในสถานสงเคราะห์สัตว์

การขึ้นทะเบียนสถานสงเคราะห์สัตว์เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม						
วันที่รับเข้า.....		ประวัติการรักษาสัตว์.....				
วันที่จำหน่ายออก.....		เหตุผลที่จำหน่ายออก.....				
ข้อมูลสัตว์	ข้อมูลการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า					
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๗๑
ประเภท ☐ สุนัข ☐ แมว ☐ อื่นๆ ระบุ.....						
ชื่อสัตว์.....สายพันธุ์.....						
ลักษณะ/ตำหนิรูปพรรณ						
เพศ ☐ ผู้ ☐ เมีย สี.....						
วตปเกิด.....						
ทำหมันเมื่อ.....						

